

fældet, vil jeg tillade mig at spørge: Tror man, der er Mulighed for, at vi med vor lille Armeé ere i Stand til at besætte disse Bærter? Er der ikke der større Chance for den Angribende end for Forsvarerne? Kunde man ikke tænke sig Muligheden af, at han paa een Gang kunde allarmere hele Linien og derefter bryde ind paa et enkelt Punkt? Dette Spørgsmaal tillader jeg mig at rette til de Sagkyndige. Dette var den ene Side af Sagen. Den anden Side er den, at det forekommer mig, at der, uagtet det ærede Medlem mente, at man ved Fæstningerne skulde forebygge de Ulykker, det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds talte om, ikke er Nogen, som mere end Kjøbenhavn selv, maa ønske, at det ikke blev til en Fæstning. Der er i Kjøbenhavn samlet mange Statte osv., baade offentlige og private, og man har meget faa Exempler paa, at man fra aaben Stad har ramet offentlige Statte, hvorimod de, naar de findes i en Fæstning, forekommer mig at kunne betragtes som Krigskontrabande. Dernæst er det blevet sagt, at de sidste Mars Erfaringer medførte, at man naturlig maatte faae Tanken langt mere henvendt paa Fæstninger end tidligere; men jeg kan ikke negte, at Tanken fra mit Synspunkt gaar i modsat Retning. Naar en saa stærk Fæstning som Metz ikke har kunnet holde sig længere end Tilfældet var, hvorledes skulde man da tænke sig Muligheden for et lille Land som vort at kunne, som det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds udtalte, ikke blot i Uger, men endog i Maaneder forsvare en Fæstning omkring Kjøbenhavn? — Dernæst talte det ærede Medlem om at danne sig Meninger. Jeg skal respektere de Sagkyndiges Dom i denne Henseende; men der er Noget, hvorom jeg tror, at vi Andre ere lige saa berettigede til at have en Mening, og det er Exemplet. Man er for det Første tvungen til at danne sig en Mening, forinden man kan afstemme, men dernæst er man ligesaa berettiget til at tro at kunne have en Mening, hentet fra Exempler fra Udlandet, som de Sagkyndige. Derimod var det noget Andet, dersom man vilde begynde at tale om, hvorledes de forskjellige Forter eller Fæstninger skulde bygges; derom skal jeg nok vogte mig for at udtale nogen Dom. Jeg skal indskrænke mig til disse Bemærkninger.

H. V. Jensen: Da det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) før havde Ordet, gjorde han opmærksom paa, at under For-

handlingerne om Hærloven i 1866—67 forbigik man Spørgsmaalet om Fæstninger med fuldstændig Tausked. Dette er ikke rigtigt; thi det ærede Medlem for Sorø Amts 4de Valgkreds nævnte det udtrykkeligt, og der var tillige et andet æret Medlem, nemlig det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds, der nævnte det, og han skal i alt Fald have den Fortjeneste, at han har mindet om Nødvendigheden af at anlægge Fæstninger. Det findes i Rigsdagsstidenden for 1866—67 Sp. 3618, hvor det ærede Medlem siger: „Men der er desuden endnu et stort Punkt, som heller ikke er antydet, og det er Befæstningsvæsenet i den Udstrækning, som maa findes nødvendig, naar Hæren dog skal have nogle Støttestykker imod den vistnok altid overlegne Fjende, som vi ville have at møde.“ Man maa altsaa være det ærede Medlem taknemlig for, at han dengang mindede om det Spørgsmaal. Nu er Spørgsmaalet reist, og nu gjælder det om at kvittere for, hvad man udtalte i 1866—67, og tage Skridtet fuldt ud. Jeg begjærede Ordet for kun at gjøre denne Bemærkning; men der er senere fremkommet forskjellige Udtalelser, som jeg dog finder mig foranlediget til at sige Noget om. At bringe noget Nyt ind i Debatten, anser jeg for at være umuligt; jeg tror, at Spørgsmaalet i den Grad er uddebatteret, at Alle maa siges at være kjede af det. Jeg skal derfor ikke forsøge at bringe noget egentlig Nyt ind, men skal nøies med at gjøre enkelte Indvendinger imod, hvad der er fremsat af ærede Medlemmer. For det Første skal jeg tillade mig at bemærke, at Sol og Vind ikke ere delte ganske lige, og at de kunde være delte bedre, end de ere i dette Tilfælde, idet det ærede Udvalgs Ordfører, saa vel som ogsaa det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds, benyttede, hvad der er forelagt Udvalget som fortrolige Betænkninger og Aktstykker, til at gjøre en eller anden Bemærkning, af hvilke de bevise noget, medens disse Aktstykker ikke ere kjendte af os, saa at vi ikke have Midlerne til at danne os en Mening om, hvorvidt hvad der anføres er rigtigt eller ikke. Det er ingen Anke, jeg fremsætter imod de to ærede Medlemmer. Men det er uheldigt for Sagen, at disse Aktstykker ikke have været tilgængelige for Alle, saa man kunde danne sig en virkelig Mening om, hvad der fremsættes; thi meget af, hvad der er sagt, stiller sig saaledes for mig, at jeg meget kunde ønske det nøiere oplyst og se, hvorledes de Bemærkninger, som komme frem her i Thinget, staa i Forbindelse med, hvad der ibrigt er fremsat i Aktstykkerne, da det er en farlig Ting